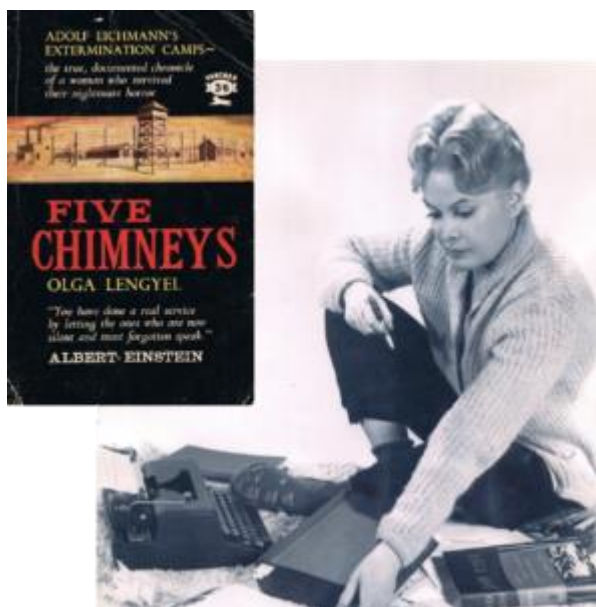

Evrei în Holocaust – Olga Lengyel

Via Eduard Almashe

Olga Lengyel (19 octombrie 1908 - 15 aprilie 2001) a fost o evreică română prizonieră în lagărul de concentrare de la Auschwitz-Birkenau, care a scris mai târziu despre experiențele sale în cartea *Cinci coșuri de fum*. A fost singurul membru al familiei sale apropiate care a supraviețuit Holocaustului

Lengyel a fost asistent chirurgical de formație în Cluj, România, lucrând în spitalul unde soțul ei, Dr. Miklós Lengyel, era director. În 1944, a fost deportată împreună cu soțul, părinții și cei doi copii ai săi în lagărul de concentrare de la Auschwitz-Birkenau; a fost singurul membru al familiei sale care a supraviețuit. A scris despre experiențele sale în cartea de memorii *Cinci coșuri de fum: The Story of Auschwitz*, publicat pentru prima dată în Franța în 1946 sub titlul *Souvenirs de l'au-delà*. (O ediție americană ulterioară de carte broșată a fost intitulată *Am supraviețuit cuptoarelor lui Hitler*; ediții mai recente au folosit titlul *Five Chimneys: Povestea adevărată a unei femei supraviețuitoare de la Auschwitz*)

În memorii, Lengyel oferă o relatare înfiorătoare a întâlnirii sale cu Irma Grese, care le bătea fără milă pe cele mai frumoase femei din lagăr, le alegea pe cele care urmau să fie operate de medicul SS și pe cele care urmau să fie trimise în camerele de gazare. Făcea acest lucru cu mare entuziasm. S-a grăbit să o bată pe Lengyel, o evreică care avea pregătire medicală și care fusese selectată pentru a-l ajuta pe medicul SS. În cele din urmă, Lengyel a fost cruțată, dar capitolul în care este descrisă Grese se încheie într-o notă înfiorătoare. Supraviețuitoarea descrie cum "a văzut-o pe Irma Greise [sic] venind din Fuehrerstube, cu biciul în mână, pentru a desemna următorul lot pentru camera de gazare". Copiii ei au fost uciși în camera de gazare.

Nu mă pot absolvi de acuzația că sunt, în parte, responsabilă pentru distrugerea propriilor mei părinți și a celor doi fii tineri ai mei. Lumea înțelege că nu puteam să știu, dar în inima mea persistă sentimentul teribil că aș fi putut să-i salvez.

După război, Lengyel a emigrat în Statele Unite, unde a fondat Biblioteca Memorială înființată de [Universitatea Statului New York](#). "Biblioteca, cu sediul în eleganta ei reședință, este moștenirea Olgăi, continuând misiunea ei de a educa activ generațiile viitoare cu privire la Holocaust, la alte genociduri și la importanța drepturilor omului." A murit de cancer la New York, la 15 aprilie 2001, la vârsta de 92 de ani.

Moștenirea

Olga Lengyel s-a născut în 1908, în Kolozsvár, Ungaria (acum Cluj în România). A fost fiica lui Ferdinand Bernat-Bernard, un industriaș bogat. În anii 1930, temându-se de incertitudinea economică și de înrăutățirea situației politice, Bernat-Bernard a transferat fonduri în Franța, unde

a aranjat să cumpere tablouri și alte obiecte ca investiții prin intermediul negustorului **Joseph Schaefer**. Nu se știe de ce bunurile sale nu au fost confiscate ca proprietate evreiască sau străină de către naziști sau de colaboratorii lor francezi. În 1954 Olga s-a mutat în Cuba împreună cu cel de-al doilea soț al ei *Gustav Aguire*, de unde au fost nevoiți să fugă în timpul revoluției cubaneze din 1959. Proprietățile cetățenilor americani au fost expropriate de guvernul cubanez, inclusiv colecția lor de artă. Cererile de restituire au fost întotdeauna ignorate. La New York, în 1962, Lengyel a donat Biblioteca Memorială, dedicată comemorării Holocaustului, aflată în grija Universității de Stat din New York din Manhattan. În testamentul său, a lăsat moștenire proprietățile sale din Manhattan și dreptul asupra colecției de artă către Biblioteca Memorială. În urma detensionării politice dintre SUA și Cuba în 2015, drepturile legale asupra colecției de artă au fost date în custodie de către Biblioteca Memorială. Conform listei întocmite de Lengyel, colecția include lucrări de [Hans Memling](#), [Anthony van Dyck](#), [Francisco Goya](#) și [Edgar Degas](#).

În 2006, Biblioteca memorială a inițiat Rețeaua educatorilor pentru Holocaust, un program național pentru profesorii dedicați educației despre Holocaust, în special în școlile rurale și în orașele mici, în parteneriat cu Rețeaua de site-uri rurale National Writing Project.

O fundație americană își intensifică eforturile pentru a recupera din Cuba o colecție de picturi de Picasso, Degas, Goya, Van Gogh și Hans Memling, printre alții. Se presupune că operele dispărute, care ar putea valora sute de milioane de dolari, au fost luate din casa din Havana a Olgăi Lengyel (1908-2001), o colecționară de artă și supraviețuitoare de la Auschwitz, după ce

rebelii conduși de Fidel Castro au preluat puterea pe insula din Caraibe în 1959. Niciuna dintre picturi nu a mai fost văzută de mai bine de 50 de ani; soarta lor este necunoscută.

Cazul este una dintre cele mai mari revendicări de proprietate americane împotriva Cubei și ar putea complica îmbunătățirea relațiilor culturale dintre cele două țări. Recent, SUA și Cuba au început discuții oficiale cu privire la proprietățile în valoare de aproximativ 7 miliarde de dolari care au fost confiscate de la companii și cetățeni americani din 1959.

"Aceste revendicări sunt încă total nerezolvate", spune Mari-Claudia Jiménez, avocat la Herrick, Feinstein, firma care reprezintă fundația lui Lengyel, Biblioteca Memorială din New York. "În mod normal, creanțele certificate sunt pentru bunuri imobile, cum ar fi o plantație de zahăr sau o casă, nu pentru tablouri. Dacă unul dintre aceste tablouri este descoperit în Statele Unite înainte ca aceste revendicări să fie soluționate, putem cu siguranță să introducem o cerere de recuperare a unei astfel de opere."

Tablourile au fost expuse în casa din Havana a Olgăi Lengyel, singurul membru al familiei sale apropiate care a supraviețuit la Auschwitz. Potrivit martorilor citați într-un dosar de documente depuse la guvernul american, pânzele, împreună cu mobilier antic și alte obiecte de valoare, au rămas în apartament atunci când Lengyel a părăsit insula după ce Castro a preluat puterea.

Un inventar extins al apartamentului dinainte de Castro a fost întocmit de Lengyel și de firma care i-a asigurat proprietatea. Inventarul, văzut de The Art Newspaper, include "Dancing Figure and Bending Dancer" de Degas, "Portrait of the Marchesa" de Van Dyck, "Three Noblemen"

de Goya, "Angel in Paysage" de Memling și "Fruits in a Bowl" de Picasso. (În inventar nu sunt menționate datele operelor).

Nu este clar dacă Lengyel era evreică. Cu toate acestea, în 1944, când soțul ei, medic evreu, a fost arestat și a primit ordin de deportare, Lengyel, părinții și copiii ei s-au urcat în trenul care i-a dus la Auschwitz-Birkenau. Lengyel a fost singurul membru al familiei care a supraviețuit. După război, s-a stabilit la Paris, unde a scris cartea de memorii *Souvenirs de l'au-delà*, care a fost publicată în engleză în 1947 sub titlul *I Survived Hitler's Ovens*. Edițiile ulterioare ale cărții au fost redenumite *Five Chimneys: a Woman Survivor's True Story of Auschwitz*. Cartea ei a fost citată ca sursă de inspirație pentru romanul lui William Styron, *Sophie's Choice*, care a fost adaptat pentru ecran în 1982.

Lengyel s-a mutat ulterior la New York, unde a devenit cetățean american, înainte de a se muta în Cuba în 1954. Ea și-a expediat apoi operele de artă și alte obiecte din Franța la Havana; acest lucru este confirmat de documentele de expediere incluse în dosar. Tablourile și obiectele au fost instalate în apartamentul ei din centrul Havanei. Fotografii ale numeroaselor încăperi ale locuinței - care se regăsesc, de asemenea, printre documentele depuse la guvernul SUA - arată arta de pe pereți.

După 1959, Lengyel a fugit din Cuba și s-a întors la New York. Ea a înregistrat apoi o cerere de revendicare a proprietății pe care a lăsat-o în urmă. Autoritățile de la Havana au clasificat aceste bunuri ca fiind abandonate și, prin urmare, supuse confiscării de către stat. Cuba a ignorat cererea ei, la fel cum a făcut cu toate cererile americane depuse la Comisia de Soluționare a Cererilor Străine a Statelor Unite (FCSC). Lengyel a prezentat-o din nou în 1972, citând înregistrări de

vânzări pentru tablouri comparabile. FCSC - agenția americană care certifică revendicările de proprietate împotriva guvernului cubanez - a revizuit în sus evaluările operelor de artă, la o valoare cuprinsă între 3 și 4 milioane de dolari, pentru a reflecta valoarea în creștere a tablourilor și a obiectelor decorative la acea vreme. Astăzi, picturile ar putea valora de 100 de ori mai mult decât această sumă.

Administrația lui Barack Obama a scos Cuba de pe lista SUA a țărilor care sponsorizează terorismul - o îmbunătățire diplomatică clară - dar revendicările de proprietate rămân un obstacol în calea schimburilor culturale. Lengyel, despre care nu se știe dacă a avut alți copii în afară de cei doi care au fost uciși la Auschwitz, a murit în 2001. Și-a lăsat averea și casa de pe strada 79 din New York Bibliotecii Memorial, pe care a fondat-o pentru a promova educația despre Holocaust. Biblioteca Memorial încearcă acum să recupereze tabloul ei. SAGA 2024